

Krystyna ZAJĄC*
Łódź

WSPÓŁPRACA NASZEJ SZKOŁY ZE ZWIĄZKIEM SYBIRAKÓW

Zespół Szkół Geodezyjno-Technicznych (ZSG-T) przy ul. Skrzydlatej 15 w Łodzi otrzymał zaszczytne imię Sybiraków we wrześniu 2004 r. Przyjęcie tego imienia łączyło się ze zobowiązaniem do realizacji szczególnej misji. Misji utrwalania wiedzy o syberyjskich zesłańcach, kształtowania tożsamości narodowej i pielęgnowania narodowych tradycji. Podobne cele przyświecają Związkowi Sybiraków, który „pragnie przekazywać młodym pokoleniom wiedzę na temat historii Ojców, walczących o wolność i suwerenność Polski”. Ze względu na zbieżność celów, współpraca ZSG-T w Łodzi oraz Związku Sybiraków Oddział w Łodzi trwa nieprzerwanie już od 15 lat.

Jedną z pierwszych wspólnych inicjatyw były żywe lekcje historii prowadzone m.in. przez Irenę Leonkiewicz, Hannę Przybył, Mieczysława Wutkego czy Stanisława Jurkina. Umożliwiały one młodzieży szkolnej poznanie prawdy o losach polskich zesłańców, prawdy wcześniej często przemilczanej lub zniekształcanej. Spotkania z Sybirakami były więc dla uczniów bardzo interesujące, gdyż historia zasłyszana z ust świadków wydarzeń brzmi zawsze inaczej niż gdy poznaje się ją z podręcznika. Wyzwalały one też wiele emocji, wspomnieniom często towarzyszyły łzy, a młodzież z niedowierzaniem słuchała o szczegółach pobytu na „niehumanitarnej ziemi”.

Ważnym wydarzeniem dla społeczności naszej szkoły są też wrześniowe obchody Światowego Dnia Sybiraka, przeżywane wspólnie z naszym Patronem. Uczniowie klas pierwszych poznają tego dnia Hymn Sybiraków, analizują wraz z wychowawcami jego treść i kontekst historyczny, a następnie uczą się go śpiewać. Ci z klas drugich uczestniczą w lekcjach języka polskiego, podczas których poznają obraz Syberii, utrwalony w dziełach literackich, plastycznych bądź

* Autorka jest nauczycielką języka polskiego w Zespole Szkół Geodezyjno-Technicznych im. Sybiraków w Łodzi.

filmowych. Mają oni możliwość skonfrontowania swoich wiadomości na temat zesłańców z wizją artystów. Uczniowie klas trzecich, wraz z członkami łódzkiego Oddziału Związku Sybiraków, biorą udział we mszy św., odprawianej z okazji Dnia Sybiraka w łódzkiej archikatedrze, a następnie składają kwiaty i zapalają znicze pod pomnikiem Ofiarom Komunizmu. Klasy czwarte natomiast upamiętniają ten dzień chwilą wspomnień przed pomnikiem-obeliskiem, znajdującym się na terenie szkoły. Taki harmonogram obchodów pozwala uczniom każdego roku inaczej uczestniczyć w Światowym Dniu Sybiraka i wzbogacać swoją wiedzę na temat zsyłek o nowy aspekt.

Do tradycji naszej szkoły należą też uroczyste obchody Święta Niepodległości. Sybiracy i uczniowie wspólnie śpiewają pieśni patriotyczne, uczestniczą w konkursach i zabawach dotyczących wydarzeń historycznych, wspominają przeszłość. Uroczystość ta, znana pod nazwą „Pieśń ujdzie cało”, ma co roku nieco inną formę, ale jej nieodłącznym elementem są pieśni patriotyczne, łączące pokolenia. Rangę tego wydarzenia podnoszą goście z różnych instytucji, ale najważniejsi tego dnia są zawsze „Nasi Sybiracy”. Określenie to, używane przez dyrektora szkoły, Julitę Rosę, najlepiej oddaje specyficzną więź, która wytworzyła się między nami przez lata współpracy.

Istotną rolę w wychowywaniu patriotycznym młodzieży pełni uczestnictwo w uroczystościach państwowych. Dużym przeżyciem dla uczniów jest wspólny z Sybirakami wyjazd do Białegostoku na coroczny Międzynarodowy Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru. Oficjalna część marszu rozpoczyna się przy Pomniku Katyńskim, a kończy przy Grobie Nieznanego Sybiraka. Młodzież uczestniczy w mszach świętych, prelekcjach, ogląda wystawy przygotowane specjalnie na tę okazję. Wspólny wyjazd, modlitwy, składanie kwiatów, codienne rozmowy – pozwalają zacieśnić więzi i integrują pokolenia.

Od 2014 r. Zespół Szkół Geodezyjno-Technicznych, we współpracy ze Związkiem Sybiraków, organizuje międzyszkolny konkurs plastyczny, zatytułowany „Sybir oczami młodych”. Celem naszych działań jest aktywizowanie młodzieży z łódzkich szkół i poszerzanie jej wiedzy na temat historii naszego kraju. Konkurs stwarza też możliwość zaprezentowania własnych talentów i przeżycie artystycznej dumy z wykonanego dzieła. Zadaniem uczniów jest wybranie wiersza o tematyce sybirackiej, a następnie wykonanie do niego plakatu, który oddawałby idee wyrażone w utworze poetyckim.

Uroczyste rozstrzygnięcie konkursu odbywa się podczas Narodowego Święta Niepodległości, w obecności naszych Patronów, Sybiraków. Powstałe prace wywołują niekiedy w Sybirakach wspomnienia i składają do spontanicznych, barwnych opowieści o minionych czasach. Patrząc na prace młodych, zyskują oni też pewność, że pamięć o przeszłości nie przeminie.

Nasza szkoła otrzymała od Związku Sybiraków wiele cennych materiałów, umożliwiających poznawanie losów polskich zesłańców. Są to zarówno książki, czasopisma, jak i zdjęcia, pamiętniki czy listy. Poczucie odpowiedzialności za te pamiątki skłoniło nas do stworzenia Szkolnej Izby Pamięci. Powstała ona w 2011 r. z inicjatywy dyrektora naszej placówki, Julitty Rosy. Podczas uroczystego otwarcia Szkolnej Izby Pamięci obecni byli Sybiracy: prezes Stanisław Jurkin, który dokonał symbolicznego przecięcia wstęgi, Hanna Przybył, a także Mieczysław Wutke. W podniosły nastrój wprowadziły nas utwory poetyckie recytowane przez młodzież. Uroczystość ta jest jednym z licznych dowodów, świadczących o tym, że nasza szkoła chce razem z Sybirakami dbać o naszą Narodową Pamięć i realizuje to zamierzenie. Chcemy pamiętać, ale też czujemy się zobowiązani do tego, by przypominać o tym innym. Takie miejsca jak Izba Pamięci pomagają nam to zobowiązanie wypełniać.

Szczególnym wydarzeniem, tworzącym dobre relacje między młodzieżą i Sybirakami, jest spotkanie opłatkowe. Uczniowie pomagają Sybirakom przygotować tę uroczystość. Świąteczny nastrój, serdeczne rozmowy, ciepło – zapadają w pamięć i sprawiają, że młodzież co roku chce powracać w to miejsce.

Powyższy przegląd wspólnych działań pozwala stwierdzić, że mamy naprawdę wyjątkowego Patrona. Patrona, który pragnie i potrafi współpracować z młodzieżą. Jesteśmy więc wdzięczni Naszym Sybirakom za to, że dzięki Nim poznajemy historię i znaczenie pamięci historycznej. Uczymy się od nich wytrwałości w dążeniu do celu i pokonywania przeciwności losu. Dziękujemy też za to, co w tych naszych wspólnych spotkaniach dwóch, a nawet i trzech pokoleń najbardziej wyjątkowe – poczucie wspólnoty.